

İlgili Kanun / Madde
4857 S.İşK/19
2821 S.SK/31

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2008/38211
Karar No. 2008/28868
Tarihi: 27.10.2008

Kararı ile Onanan Susurluk Asliye Huk (İş) Mah.
E.2008/372
K 2008/785
T.24.06.2008

- TAHKİM ŞARTI İÇEREN SÖZLEŞMELERİN HER İŞÇİDEN TİP SÖZLEŞME OLARAK İŞE GİRERKEN ALINMASI
- GEÇERSİZ TAHKİM ŞARTI
- OLAYLARIN KRONOLOJİK GELİŞİMİ
- İŞÇİLERE SENDİKADAN İSTİFA İÇİN BASKI YAPILMIŞ OLMASI
- FESHİN SENDİKAL NEDENLERLE YAPILMASI

ÖZETİ: Tahkim şartı her işçiden tip şeklinde alınması, işçinin devlet yapısına gitmesini engellemese ve hepsinden işe girerken yahut işe devam ederken imzalandığından işçinin özgür iradesini yansıtmazlar. Bunlara bu nedenlerle geçerlilik tanınmaz ve bu sebeple davalı tarafın bu usuli itirazı yerinde değildir.

22 Kasım 2007 tarihi itibarıyla yetki alınacak düzeyde olgunlaşmış bulunan ve çalışma bakanlığına başvurusu yapılmış olan sendikalaşma olayını 3 Aralık 2007 tarihinde bir şekilde öğrendiği, bugün 3-4 güvendiği kişiyi çağırıp değişik surette sorgulamak suretiyle bu işin başında kimin olduğu, kimlerin üye bulunduğu hususunu öğrenmek istediği ve fakat herhangi bir şey öğrenemediği, ertesi gün 4 Aralık 2007 tarihinde beyaz peynirde formen olan ve 18 yıldır fabrikada çalışmakta bulunan M..... adlı

işçinin olayın başı olduğu kanaatine vardığından onu bir şekilde ağzından laf atmak ve belki bu olay yayılmadan vazgeçmesini sağlamak üzere, susurluk ilçesi çaylak mevkiinde buluna bağ evine süt alım müdürü ile götürmüş bunu zorlamaya çalışmış ve başaramamıştır. Her ne kadar Asliye ceza mahkemesi'nin 2007/371 dosyası delil yetersizliğinden sonuçlanmış ise de ortada bir durum vardır. Hiç kimse 18 sene ekmek yediği işyerinin sahibi hakkında durduk yerde ithamda bulunamaz bu hayatın olağan akışına aykırıdır. Bunda sonra o gün öğleden sonra davacının iş sözleşmesine, sendikaya üye olduğu, bu işin elebaşı olduğu için kovulmuş, bundan sonra ele başlarından olduğu düşünülen A..... da çağrılmış ve bu şahısta istifa etmeyince işine sözlü olarak işverence son verilmiş ve sonradan peşine devamsız olduğunda bahisle fesih bildirimini göndermişlerdir. O gün yine bu iki şahıs dışında fesihler devam etmiş 10-15 kişinin iş sözleşmesi bu sebeple feshedilmiştir. Sonraki gün 5 Aralık tarihinde işyerinde otomasyon var diye 40-50 kişinin iş sözleşmesi feshedilmiştir, oysa ki otomasyon olayı değerlendirildiğinde bilirkişi raporlarından, tanık beyanlarından makinalaşma sürecinin daha yeni değil 2006 yılı sonundan başladığı ve süreç halinde devam ettiği, işçilere fazla mesai yaptırıldığı bu işçilerin çıkarıldığı gün 296 adet yeni işçi alındığı ve sonrada da alınmaya devam edildiği amacıyla sendikanın çoğunluğunu kırmak olduğu, dolayısıyla gerçekte bu günde atılanlarda otomasyon nedeni ile atılmamışlar ve bunlarda bir şekilde işverence sendikaya üye oldukları, sendikal faaliyetlere, toplantılara katıldıkları için iş sözleşmeleri feshedilmiştir. Yine ertesi gün 6 Aralık tarihinde de işveren hiç kimseyi çıkarmadığını beyan etse de özellikle tanık beyanları ve Sulh Hukuk Mahkemesi'nin tespit dosyasında beyaz peynir bölümünden yine aynı şekilde daha fazla işçinin iş sözleşmesini feshedilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu fesihler bu şekilde 7 Aralık cuma günü de aratarak devam etmiş hatta bu tarihte beyaz peynirde gece

vardiyasında işinden çıkmış olan yaklaşık 33 kişi çağrılıp işlerine bu sebeple son verilmiş ve çıkarılma olayı 8 Aralık cumartesi günü öğlede sonra zirve noktasına ulaşmış ve sonrada kısım kısım fesihler yapılmıştır. Bütün bunlar yapılırken kadrolu, taşeronda gözüken cırak olarak gösterilen her çalışanın işine on verilmiştir. Burada sendikanın organize yaptığı, yasa dışı greve iş yavaşlatmasına sevkettiği savunmasına gelince bu hayatın olağan akışına aykırıdır. Çünkü sendika yetki alacağı yerde durup dururken iş yavaşlatma yoluna gitmesi, üyelerini çalışmamaya sevk etmesi hayatın olağan akışına aykırıdır. Sendika işten atılanları yolun karşısında organize etmiş ve doğal olarak bu atılma durumuna tepki göstermiştir. Burada işi yavaşlatma, alet edavata zarar verme savunmasına gelince, bu olgunun her işçi açısından somut olarak tek tek ortaya konulup ispatlanması gerekir. Oysaki bu durumun ortaya konulup ispatlandığı söylenemez, zarar verme olgusu soyut ve hiçbir işçi ile ilişkilenebilir şekilde orta yere konulmuştur. Dolayısıyla haklı nedenle 4758 sayılı yasanın 25/II-h-ı maddesi uyarınca yaptığı feshin haklılığı hiçbir şekilde ortaya konulamamış, bilakis işten atılmaları yukarıda bahsettiğimiz sebep ve şekillerle sendikal nedenlerle yapılmıştır. Dolayısıyla davacının davasının kabulüne karar vermek gerekir.

**SUSURLUK
ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
(İŞ MAHKEMESİ SIFATIYLA)**

Esas Numarası: 2008/372

Karar Numarası: 2008/785

Karar Tarihi: 24.06 2008

Davacı vekili tarafından mahkememize açılan davanın yapılan açık yargılaması sonucunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

A-DAVACI TARAF-TALEP:

Davacı vekili mahkememize vermiş olduğu dava dilekçesinde özetle:

Davacının davalı iş yerini 01.03.1987 tarihinde girdiği ve iş sözleşmesinin haksız ve geçersiz olarak 05.12.2007 tarihinde fesih edildiği bu tarihe kadar bir fil

ve sürekli çalıştığı davacının iş yerindeki hizmet süresi 6 aydan fazla olduğu gibi çalışan toplam işçi sayısı 30 dan fazla olduğu iş sözleşmesinin davalı tarafından haklı ve geçerli sebep belirtilmeden feshedilmesinin asıl sebebi davacının sendikal çalışmaya katılması ve sendikaya üye olmasının olduğu şöyle ki davacının ve iş arkadaşlarının üyesi olduğu Tek Gıda İş Sendikası Susurluk ilçesinde faaliyet gösteren Yörsan A.Ş. adlı işyerinden 2007 Eylül ayından itibaren sendikal çalışma yapmaya başladığı ve yarım dan fazla üye kaydettikten sonra çalışma Bakanlığına çoğunluk tespiti için 22.11.2007 tarihinde başvurduğu çalışma Bakanlığı çalışma Genel Müdürlüğü başvuru tarihi olan 22.11.2007 tarihi itibarıyla iş yerinde çalışanların listesinin iş verenden istediği gün iş verenin sendikalaşmadan haberi olduğu işçilerin sendikadan istifa etmek kaydıyla çalışabileceği aksi halde işten atılacağını bildirmiş ve işçilerinden sendikadan istifa etmemeleri üzerine iş yerinden büyük işçi kıyımı yaşandığı davalı işveren iş yerinde çalışan sendikal henüz sendikaya üye olmayan asıl işte çalışıyor olmakla birlikte taşeron işçisi olarak görülen iş yerinde işçi olmakla birlikte öğrenci olarak gösterdiği işçilerde dahil olmak üzere 04.12.2007 ila 08.12.2007 tarihleri arasında üretimde çalışan işçilerin tamamını işten çıkardığı davalı işverene Susurluk halkına duyduğu güvensizlik sonucunda Mustafakemalpaşa, İvrindi, Sındığı gibi çevre ilçelerden getirdiği işçilerle üretimini sürdürmekte olduğunu işverenin bu davranışını sendika kurma hakkına ilişkin anayasamızın 51.maddesi ve yine sendikaya üye olup olmama hürriyetinin teminatını düzenleyen 2821 sayılı sendikalar kanununun 31.maddesine aykırılık oluşturduğu işçinin sendikaya üyeliğini engellemesine müeyyidesine işçinin üreticinin 1 yıllık tutarından az olmaması olarak belirtildiği dolayısıyla iş sözleşmesini geçerli olmayan feshin nedeniyle fesh işleminin geçersizliğine davacının işe aidesine, 4857 sayılı yasanın 21/3 maddesi gereğince işçinin başvurusu halinde çalıştırılmadığı süre için 4 aylık ücret ve sosyal yardımların ödenmesi ile yine aynı yasanın 21/1 maddesi uyarınca davacının işe alınmaması halinde feshin sendikal nedenle olması dikkate alınarak işe almama tazminatının 485 sayılı yasanın 21/1 maddesi gereğince 12 aylık brüt ücret tutarından az olmamak üzere belirlenmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

B-SAVUNMA-DAVALI YAN

Davalılara usulüne uygun olarak dava dilekçesi ve duruşma günü tebliğ edilmiş;

Davalı vekilleri öncelikle davacıyla şirket arasında tahkim sözleşmesi olduğu mahkemece görevsizlik kararı verilerek davanın özel hakemce çözümlenmesi esasa ilişkin olarak da davacı ve arkadaşları tarafından sendikanın kararına uyularak topluca işi yavaşlatıldığını makine ve aletlere zarar verildiği ve sonrada toplu bir şekilde çalışmayarak işin bırakıldığını bu nedenle iş sözleşmesinin 25/2 maddesi uyarında haklı nedenle feshedildiğini dolayısıyla usul ve yasaya aykırı olan davanın reddini karar verilmesini savunmuştur.

C-DELİLLER

1-Davacı ve davalı yan beyan dilekçeleri

2-Davacının SSK dosyası

3-Davacının şahsi iş yeri dosyası

4-Taraflar arasında yapılan belirsiz süreli iş sözleşmesi ve tahkim sözleşmesi

5-İşyerine 2007 Kasım aylık prim hizmet belgesinde 06.11.2007 tarihinde işe giriş yaptığı bildirilen ve bildirgesi 05.12.2007 tarihinde internet üzerinden Bahkesir İl SSK'ya verilen 296 tane yeni işçiye ilişkin bilgi ve belgeler

6-Davacı işçi davasını takip etmesi amacıyla Sendikaya vermiş olduğu yetki belgesi ve yine davacı işçinin sendika üyeliği kayıt biçimi onaylı sureti

7-Davacı ve davalı işverenin 07.12.2007,16.12.2007,10.12.2007 tarihlerinde muhtelif miktarlarda ve tonlardaki sütün başka süt firmalarla yönlendirilmiş olduğuna ilişkin fatura fotokopileri

8-Çalışma Bakanlığının davacı sendika yetki başvurusuyla ilgili mahkememizin müzekkeresine verdiği cevabı yazı ve burada Çalışma Bakanlığı iş müfettişince yapılan soruşturma ve sonucunda hazırlanan rapor

9-Davacı ve davalı tanıklarının beyanları

10-Mahkememizin 2007/58 ve Susurluk Sulh Hukuk Mahkemesinin 2007/66 D.ış dosyası,

11-Bu dosyamız içinde ve tüm dosyalar içinde ortak delil olarak değerlendirilen ve onaylı birer örnekleri muhabere kartonumuza alınmış olup Susurluk Cumhuriyet Başsavcılığının 2008/14,2008/133-137,2007/1411,2008/11,2008/203,2007/1410 soruşturma dosyaları Susurluk Asliye Ceza Mahkemesinin 2007/371 numaralı dosyası ve yine Susurluk Sulh Ceza Mahkemesinin 2008/72 ve 2008/197 numaralı Dosyaları, Emniyet kayıtları ve CD'leri

12-Yörsan ve şirketin ve taşeron olarak gözüken şirketlere ilişkin sigorta kayıtları ticaret sicil kayıtları ve Yörsan A.Ş. ye alınan yeni işçilere ilişkin kayıt ve belgeler

13-Biri Yargıtay Onursal Üyesi birisi akademisyen ve birisi Avukattan olunan (otomasyona ilişkin 2008/448-463 arasındaki dosyalara ilişkin olarakta biri Gıda konusunda akademisyen bilirkişi olmak üzere üçlü bilirkişiden alınan rapor

D-DEĞERLENDİRME-GEREKÇE

Davacı tarafın talebi; sendika üyesi olan ve davasını takip etmek üzere yetki veren işçinin iş sözleşmesinin haklı ve geçerli olmayan nedenle ve feshedilmiş olduğu, hatta feshin nedeninin davacı işçinin sanki üyesi olması ve/veya sendikal faaliyetlere katılması nedeniyle davacının işe iadesine,başlatmama tazminatına (fesih sendikal nedenle yapıldığından 2821 sayılı 31/6. maddesi uyarınca 1 yıllık brüt ücretten az olmamak üzere) boşa geçen süreler ücretine karar verilmesi

talebinden ibarettir. Talebin yasal dayanağı 4857 sayılı iş kanununun 20 ve devamı maddeleridir.

Bilindiği üzere 4857 sayılı iş kanununun 18 ve devamı maddeleri uyarınca davacı işçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilmesi için işyerinde en az 6 aylık kıdeminin olması işyerinde fesih bildirim tarihi itibarıyla en az 30 işçinin çalışıyor olması, feshin haklı yada geçerli bir sebeple dayanmaması ya da feshin geçerli bir nedene dayandırılıyorsa feshin sebebi açık ve kesin olarak ve yazıyla kendisine bildirilmemesi nedenine dayanarak iş sözleşmesi sona erdirildiği tarihten itibaren yasal bir aylık süre içerisinde ise iade davası açması gereken bu süre hak düşürücü süredir.

Burada feshin belirttiği sebep doğrultusunda haklılığını ya da geçerli nedene dayandığını davalı işveren ispatlamak durumundadır. Buna makabil işverenin belirttiği sebepten başkaca bir sebeple işten atıldığını işçi savunuyorsa o da o hususu ispatlamakla yükümlüdür.

Öncelikle benzer tüm dosyalarımız için her dosyamız arasına ssk dosyası şahsi işyeri dosyası, üyelik formu sureti alınmış bunun dışında yer kaplayacak emniyet, cumhuriyet başsavcılığı, mahkeme dosyaları çalışma bakanlığı soruşturma kayıtları, ssk genel bilgileri onaylı bir örneği mahabere kartonumuza alınmak suretiyle ortak genel delil haline getirilmiştir.

Dosyamızda bulunan ssk dosyası, işçinin şahsi işyeri dosyası sendika üye kayıt fişi ve ortak delillerin incelenmesinden davacı işçinin kayıtlı olarak davalı işyerine 01/03/1987 tarihinde ise başladığı, iş sözleşmesinin topluca iş yerinde yapılan işi yavaşlatma işi bırakma alet ve makinelere zarar verme nedeniyle iş kanunu 25/11 maddesi uyarınca 05/12/2007 tarihinde sona erdirildiği ..... 2007 yılı kasım ayında sendika üyesi olmuştur.

İşçinin işyerindeki kıdemi 20 yılın üzerindedir. Davalı tarafın davanın özel hakemde görülmesi gerektiğine ilişkin süresinde cevap yoluyla yaptığı itirazın değerlendirilmesi yapılan özel hakem sözleşmesi, tahkim şartı her işçiden tip şeklinde alınması, işçinin devlet yapısına gitmesini engellemese ve hepsinden işe girerken yahut iş devam ederken imzalandığından işçinin özgür iradesini yansıtmazlar. Bunlara bu nedenlerle geçerlilik tanımaz ve bu sebeple davalı tarafın bu usuli itirazı yerinde değildir. Ayrıca bu konuda mahkememizin 2007/4040 esasında verilip temyiz üzerine Yargıtay 9. hukuk dairesinin incelemesinden geçen ve bu Dairenin 26/05/2008 tarih ve 2008/10997-12660 numaralı kararı da bu doğrultudadır.

Davalı taraf yargılama sırasında sendika üyeliklerinin mesai saatleri dışında olduğunu, usulüne uygun noterde bildirimde bulunulmadığını, hatta bir kısım işçilerin üyelük bildirimlerinin sahte olduğu için İzmir C. Başsavcılığına suç duyurusunda bulduklarını 2008/4 noter soruşturma numarası adı altında soruşturmanın devam ettiğini hatta bir kısım işçilerin talimatları susurluk C. Başsavcılığı tarafından ifadelerinin alındığının bunun sonucunun beklenmesini

çünkü belki bu durumun sendikanın dava yetkisini etkileyeceğini belirtmiş iselerde işe iade davalarının seri mahkeme usulü çerçevesinde görülmesi; hali hazırda ortada davacı işçi tarafından herhangi bir itiraza uğramayan üyelik formları bulunduğuna göre bunlar dikkate alınarak buna göre değerlendirme yapılacaktır. Zaten böyle bir durum olsa işçinin bizzat kendisi gelir davasının geri çeker ya da üyeliğinin usulsüz olduğunu, böyle bir iradesinin olmadığını beyan eder. Bilakis tüm duruşmalar boyunca davacı işçiler aktif bir şekilde sendikaları kanalıyla davalarını takip etmişlerdir, duruşmaya gelip beyanda bulunmuşlardır.

Tanık beyanları davacı tanıkları işten ilk atılan işçiler arasında kendilerinin olduğunu, şöyle ki işyerinde iş şartlarının ağır olması, çalışma saatlerinin düzensiz olması, iş kazası geçiren işçi arkadaşlarının mağdur olması nedeniyle sendikalaşmayı düşündüklerini, bu amaçla iş yerinin karşısındaki şehitler camii yanındaki kırathanede ve Balıkesir de sendikanın il merkezinde bilgilendirilme toplantılarına katıldıklarını, diğer çıkışı yapılan arkadaşlarını da bu toplantılara katıldıklarını, üye olduklarını ve bir kısım çırak ve taşeronda görülen işçilerin ise ihtiyaten yetki başvurusundan sonra üyeliklerini yaptırdığını başvuru yaptıklarını, sendikaları tarafından 22/11/2007 tarihinde 206 üyesi ulaştırılması sonucunda çalışma bakanlığına yetki başvurusu yaptıklarını bunun üzerine bu şekilde işverenin sendikalaşmayı öğrendiğini, 3 aralık 2007 tarihinde 3-4 güvendiği kişiye sendika olayını sorduğunu 4 aralık sabahında kıdemli işçi beyaz peynirde formen olan elebaşı Mehmet Karaman'ı olayın ele başısı o olduğunu düşündüğü için ilçe merkezinde bağ evine fabrika süt alım müdürü de olduğu halde bir bahane ile götürüp ağzında zorla tehditle laf almaya çalıştığını ve beceremediğini, sonra o gün özellikle öğleden sonra işveren izzettin Yörük ve sorumlu müdürleri tarafından sendikalılık sorgulamasının sıklıkla yapıldığını, 4 aralık tarihinde ilk bir kısım işçilerin, 5 aralık tarihinde yine otomasyon diye yaklaşık 40-50 kıdemli işçinin atıldığı oysaki sebebin bunların sendika üyeliği olduğu, 6 aralıkta da aynı şekilde aynı nedenle atılmaların arttığı, 7 ve 8 aralık en üst noktaya ulaştığı, şöyle ki toptan tümüyle bir vardiyanın dahi işine son verildiği, 8 aralık sabahı atılmaların en zirve noktasına ulaştığı, sonraki tarihlerde de peyderpey atılanların olduğu, tek nedenin sendika üyeliği yahut sendika taraftarlığı ya da faaliyetine katılmak olduğunu, kendileri en önce atıldığı ve fabrikanın karşısında durumu takip edip atılanları bildikleri gelip onları dinledikleri için olayları bildiklerini atılmaların olduğu esnada yoğun işçi alımının olduğunu, ayrıca fabrikada otomasyon yapılmadığını, her şeyin 5-10 sene evvelki gibi olduğunu, fazla mesai yaptıklarını beyan etmişlerdir.

Davalı tanıkları beyanlarında sendika olayını ilk önce 7 Aralık 2007 tarihinde duyduklarını, daha önceden sendikalaşma diye bir şey duymadıklarını, bu tarihten sonra işçilerin kısım kısım işleri yavaşlattıklarını, bırakıp gittiklerini, yalvarıp engellemelerinin çare olmadığını, peynirlerin yarı mamül ürünlerin işlenmeden ortaya kaldığını sütlerin döküldüğü ya da bir kısmının başka

fabrikalara nakledildiğini, bir kısım makine ve sayaç düğmeleriyle oynandığını, fakat bunu yapanın kim olduğunu bilmediklerini, işveren in ya da müdürlerin sendika nedeniyle kimseyi sorgulayıp işten atmasına şahit olmadıklarını, ayrıca işyeri karşına geçen bir kısım davacıların dışardan telefon açıp çalışmakta olan işçileri dışarıya çağırdıklarını tehdit ettiklerini otomasyon ile ilgili olarak 2006 yılı sonunda otomasyona başlandığı, 2007 yılı başında ve ortasında ve 2007 yılı kasım ayında fabrikanın bir çok yerinde makinaların değiştiğini artık daha az işçi gerektiren donanım olduğunu ayrıca işyerinde fazla mesai yapıldığını beyan etmişlerdir.

Yörsan gıda mamülleri sanayi ve tic.a.ş. 30 ocak 1984 tarihinde kurulmuş halen faaliyetini sürdüren konusu süt ürünlerinin alım-satımı bunlardan mamül-yarı mamül ürün elde etme, meyve suyu imal etmek olan 26/04/2006 tarihi itibarıyla 3 yıl süre ile şirketi münferiden yönetim kurulu başkanı İ...’ün 3 yıl süreyle temsil etmiş olduğu bir gıda üzerine faaliyette bulunan şirkettir.

Balıkesir ssk il müdürlüğünün 20/02/2008 ve 26/03/2008 tarihle yazıları ve ekindeki belgelerden fabrikaya 05/12/2007 tarihli ve 06/12/2007 tarihinde iş başı yapacaklar diye 296 adet işçinin bildirimini yapıldığı, yine 08/12/2007 tarihinde sonra aralık 2007 tarihinde yoğun ve 2008 yılı ocak ve şubat aylarında kısım işçi alımları olduğu anlaşılmaktadır.

Soruşturma konusu olmuş ve bir kısmına takipsizlik verilmiş ve çok az bir kısım dava açılmış dosyaların incelemesine gelince; 2008/14 soruşturma numarası; suç tarihi 03/01/2008 olan ve müşterikleri H....., A....., F.....’ın olduğu tehdit suçundan savcılık tarafından 07/02/2008 tarihinde takipsizlik kararı verilmiş; 200/133-137 soruşturma dosyası müşterikleri davalı bir kısım şirket müdür ve çalışanlarının olduğu, sanıkları bir kısım işi sona eren işçilerin olduğu, suçu; basit tehdit ve hakaret suç tarihi; 28/01/2008 olarak belirtilip susurluk Aliye Ceza Mahkemesine kamu davası açılmış ve mahkemece 26/03/2008 tarihinde susurluk SCM’ye görevsizlik kararı verilmiştir. 2008/1411 soruşturma; işi sona eren 16 işçi hakkında, halen çalışmakta olan Y..... işçilerini engellediklerinden bahisle iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçundan suç tarihi :06/12/2007 ola dosyada C.başsavcılığı tarafından 25/01/2008 tarihinde takipsizlik kararı verilmiş ve iş bu karar itirazla değişmeden kesinleşmiştir. 2008/11 soruşturma; Y.... a.ş şikayeti üzerine bir kısım işi sona eren işçiler hakkında 04/01/2008 tarihinde çalışma hürriyetini ihlal ettiklerinden bahisle şikayete üzerine dava açılmış ve halen susurluk SCM’nin 2008/72 esasında dava sürmekte; 2008/203 soruşturma; Y.....a.ş’nin şikayeti üzerine işi sona eren 73 işçi hakkında suç tarihi 08/02/2008 olan ve suç:sendikalar kanununa muhalefet ve kanun dışı grev şikayetinden soruşturma yapılmış ve takipsizlik kararı verilmiştir. 2008/1441 soruşturma; Y..... a.ş’nin şikayeti ile işi sona eren 16 işçi hakkında suç tarihi 08/12/2007 tarihi olan ve suç:yasa dışı grev ve sendikalar kanununa muhalefetten soruşturma yapılmış ve takipsizlik kararı verilmiş, 2007/1410 soruşturma; işi sona eren işçilerden

N.....'in şikayeti üzerine Y..... a.ş yönetim kurulu başkanı İ..... hakkında 04/12/2007 suç tarihi ve suç:sendika kurma hakkını engelleme ve iş ve çalışma hürriyetini engelleme suçlarından soruşturma yapılmış ve takipsizlik kararı verilmiştir.Asliye Ceza mahkemesi 2007/371 ceza dosyası; susurluk C.Başsavcılığı tarafından işi sona eren işçilerden M.....'ın şikayeti üzerine suç tarihi:04/12/2007 ve suç:basit yaralama ve cebir, hile ve tehdit kullanarak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan Y..... A.Ş yönetim kurulu başkanı hakkında dava açılmış, yargılama yapılmış ve mahkemece 18/03/2008 tarihinde sanık hakkında suç sübuta ermediğinden beraat kararı verilmiştir.

Mahkeme tespit dosyaları; Susurluk Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2007/66 D.İş dosyasında talep üzerine 06/12/2007 tarihinde fabrikaya keşif yapılmış, beyaz peynir bölümünde büyük oranda, kaşar bölümünde kısmen üretimin işveren tanıklarının, çalışanlarının beyanı üzerine bir kısım işçilerin işi bırakıp gitmeleri nedeniyle üretimin büyük bölümünün aksadığına ilişkin gıda mühendisi bilirkişinin raporu, Susurluk Asliye Hukuk mahkemesi'nin 2007/58 D.İş dosyasında talep üzerine 08/12/2008 tarihinde öğleden sonra tespit yapılmış, fabrikanın tamamı gezilmiş hemen hemen neredeyse tamamının boş olduğu, üretimin durduğu, vardiyada olması gereken 57 adet işçiden sadece 1 tanesinin olduğu, yeni alınan işçiler olduğu, işyeri karşısında beklemekte olan protestoda bulunan olan 250-300 kadar işçinin olduğu, ve bu işçiler arasından rastgele seçilen 5 işçinin beyanından sendika nedeniyle herkesin işten atıldığı beyan ettikleri, bilirkişi raporunda bölümlerin boş olduğu, işçiler tarafından organize bir davranışın olabileceği şeklinde rapor verilmiştir.

Mahkememizce aldırılan 3'lü bilirkişi kurulu raporu dosya içeriğine, usul ve yasaya uygun ve hüküm vermeye elverişli bulunmuştur. Burada bilirkişiler olayların kronolojik seyrinden davacıların sendikaya üye olma ya da faaliyetine katılma nedeniyle işten atıldıklarını, hepsinin bu yolda işveren tepkisi nedeniyle işlerine son verildiğini, işverence belirtilen fesih sebeplerinin doğru olmadığını, feshin geçersiz olduğu ardında sendikal nedenin bulunduğunu, kaldı ki burada sendikaya sözleşme sona ermeden önce, sona erme sırasında ya da hemen sonrasında üye olmanın çok önemli olmadığını, sendikal nedenle fesih kanaatini değiştirecek güç ve mahiyette olmadığını şöyle ki olayın işveren öğrenilmesinden sonra aşırı bir işveren tepkisinin ortaya çıktığını sendikal yönelimi olan herkesin bir şekilde çoğunlukla kovmak ve kısmen de işe almamak şeklinde son verildiğini, görüşünü bildirmişlerdir.

Mahkememizce de toplanan dosya arasındaki deliller ,ortak deliller ,tanık beyanlarından; işverenin 22 kasım 2007 tarihi itibarıyla yetki alınacak düzeyde olgunlaşmış bulunan ve çalışma bakanlığına başvurusu yapılmış olan sendikalaşma olayını 3 aralık 2007 tarihinde bir şekilde öğrendiği, bugün 3-4 güvendiği kişiyi çağırıp değişik surette sorgulamak suretiyle bu işin başında kimin olduğu, kimlerin üye bulunduğu hususunu öğrenmek istediği ve fakat herhangi bir şey

öğrenemediği, ertesi gün 4 aralık 2007 tarihinde beyaz peynirde formen olan ve 18 yıldır fabrikada çalışmakta bulunan M..... adlı işçinin olayın başı olduğu kanaatine vardığından onu bir şekilde ağzından laf atmak ve belki bu olay yayılmadan vazgeçmesini sağlamak üzere, susurluk ilçesi çaylak mevkiinde buluna bağ evine süt alım müdürü ile götürmüş bunu zorlamaya çalışmış ve başaramamıştır. Her ne kadar Asliye ceza mahkemesi'nin 2007/371 dosyası delil yetersizliğinden sonuçlanmış ise de ortada bir durum vardır. Hiç kimse 18 sene ekmek yediği işyerinin sahibi hakkında durduk yerde ithamda bulunamaz bu hayatın olağan akışına aykırıdır. Bunda sonra o gün öğleden sonra davacının iş sözleşmesine, sendikaya üye olduğu, bu işin elebaşı olduğu için kovulmuş, bundan sonra ele başlarından olduğu düşünülen A..... da çağrılmış ve bu şahısta istifa etmeyince işine sözlü olarak işverence son verilmiş ve sonradan peşine devamsız olduğunda bahisle fesih bildirimini göndermişlerdir. O gün yine bu iki şahıs dışında fesihler devam etmiş 10-15 kişinin iş sözleşmesi bu sebeple feshedilmiştir. Sonraki gün 5 Aralık tarihinde işyerinde otomasyon var diye 40-50 kişinin iş sözleşmesi feshedilmiştir, oysa ki otomasyon olayı değerlendirildiğinde bilirkişi raporlarından, tanık beyanlarından makinalaşma sürecinin daha yeni değil 2006 yılı sonundan başladığı ve süreç halinde devam ettiği, işçilere fazla mesai yaptırıldığı bu işçilerin çıkarıldığı gün 296 adet yeni işçi alındığı ve sonrada da alınmaya devam edildiği amacında sendikanın çoğunluğunu kırmak olduğu, dolayısıyla gerçekte bu günde atılanlarda otomasyon nedeni ile atılmamışlar ve bunlarda bir şekilde işverence sendikaya üye oldukları, sendikal faaliyetlere, toplantılara katıldıkları için iş sözleşmeleri feshedilmiştir. Yine ertesi gün 6 Aralık tarihinde de işveren hiç kimseyi çıkarmadığını beyan etse de özellikle tanık beyanları ve Sulh Hukuk Mahkemesi'nin tespit dosyasında beyaz peynir bölümünden yine aynı şekilde daha fazla işçinin iş sözleşmesine feshedilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu fesihler bu şekilde 7 Aralık cuma günü de aratarak devam etmiş hatta bu tarihte beyaz peynirde gece vardiyasında işinden çıkmış olan yaklaşık 33 kişi çağrılıp işlerine bu sebeple son verilmiş ve çıkarılma olayı 8 aralık cumartesi günü öğlede sonra zirve noktasına ulaşmış ve sonrada kısım kısım fesihler yapılmıştır. Bütün bunlar yapılırken kadrolu, taşeronda gözüken çırak olarak gösterilen her çalışanın işine on verilmiştir. Burada sendikanın organize yaptığı, yasa dışı greve iş yavaşlatmasına sevkettiği savunmasına gelince bu hayatın olağan akışına aykırıdır. Çünkü sendika yetki alacağı yerde durup dururken iş yavaşlatma yoluna gitmesi, üyelerini çalışmamaya sevk etmesi hayatın olağan akışına aykırıdır. Sendika işten atılanları yolun karşısında organize etmiş ve doğal olarak bu atılma durumuna tepki göstermiştir. Burada işi yavaşlatma, alet edavata zarar verme savunmasına gelince, bu olgunun her işçi açısından somut olarak tek tek ortaya konulup ispatlanması gerekir. Oysaki bu durumun ortaya konulup ispatlandığı söylenemez, zarar verme olgusu soyut ve hiçbir işçi ile ilişkilenebilir şekilde orta yere konulmuştur. Dolayısıyla haklı nedenle 4758 sayılı

Yargıtay Kararları

yasanın 25/II-h-ı maddesi uyarınca yaptığı feshin haklılığı hiçbir şekilde ortaya konulamamış, bilakis işten atılmalar yukarıda bahsettiğimiz sebep ve şekillerle sendikal nedenlerle yapılmıştır. Dolayısıyla davacının davasının kabulüne karar vermek gerekir.

Davacı tarafın talep etmiş olduğu sendikal tazminata gelince; bilindiği üzere fesih sendikal nedene dayanır ise 4857 sayılı yasanın 21/1 maddesi uyarınca başlatmama tazminatı 2821 sayılı sendikalar kanunu 31/6 maddesi uyarınca işçinin bir yıllık ücreti tutarından az olamayacaktır. Burada belirtilen miktar asgari sınırdır. Mahkememizce sendikal nedenle davacı işçilerin 1 yıl, kıdemi 5 ila 10 yıl arasında olanlar için 1 yıl 2 ay, kıdemi 10 yıl ila 15 yıl arasında olanlar için ise 1 yıl 4 ay, kıdemi 15 ila 20 yıl arasında bulunanlar için 1 yıl 6 ay ve son olarak kıdemi 20 yılın üstünde bulunanlar açısından 1 yıl 8 ay ücreti tutarı olarak belirlenmiştir. Burada her ne kadar işçilerin ssk ve şahsi dosyalarında kesintili çalışmaları mevcut ise de kayden böyle görülüyorsa da, fabrikanın yılın 12 ay faal olması, işin sezonluk olmaması ve iş yasası 11/2 maddesi dikkate alınarak çalışmalar kesintisiz aralıksız yapılmış kabul edilmiş ve buna göre değerlendirme yapılmıştır.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1- Davacının davasını kabulü ile

a- Feshin GEÇERSİZLİĞİNE, davacının İŞE İADESİNE,

b- davacının yasal süre içinde başvurusuna rağmen davalı iş verence başlatılmaması halinde ödenmesi gereken tazminat miktarının davacının kıdemi ve fesih nedeni dikkate alınarak takdiren davacının 1 yıl 8ay ücreti tutarında belirlenmesine,

c- Davacı işçinin işe iadesi için süresi içinde müracaatı halinde hak kazanılacak olan ve kararımızın kesinleşmesine kadar en çok 4 aya kadar ücret ve diğer haklarının davalı işverenden tahsili gerektiğinin tespitine

2- Davacı tarafından iş bu dava için yapılan ilk masraf 32,67.-YTL ve bilirkişi ücreti ve dosya gönderme ücreti 227,04.-YTL, olmak üzere toplam 259,71.-YTL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya ödenmesine

3- Davacı kendisini vekille temsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan avukatlık ücret tarifesine göre takdiren belirlenen 500,00.-YTL maktu vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya ödemesine

4- İş bu dava sebebiyle alınması gereken 14,00.-YTL maktu karar harcından davacının davanın başından yatırdığı 13,10.-YTL'nin mahsubu ile bakiye 0,90.-YTL harcın davalıdan alınarak hazineye irat kaydına, dair verilen karar taraf vekillerinin yüzlerine karşı kararın tefhimden itibaren işleyecek yasal 8 günlük süre içerisinde mahkememizce verilecek dilekçe ile Yargıtay'a temyizi kabul olmak üzere açıkça okunup usulen anlatıldı.24.06.2008